

Alles is anders dan verwacht

Christus Triumfatorkerk, 24 december 2019

Kerstnachtviering

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Lezing: Jesaja 9: 1-6 en Lucas 2-1-20

- Woord van welkom
- Aanvangslied 'Komt allen tezamen' (Lied 477: 1 en 5)
- Moment van stilte
- Groet
- Lied: 'Een lied weerklinkt in deze nacht' (Lied 479) met koor
- Inleiding: Alles loopt anders dan verwacht

Op kerstavond staan we stil bij de geboorte van Jezus.
De bijbel voert ons mee naar de stad Betlehem, waar de pasgeboren baby in een voederbak ligt.
Geen ideale omstandigheden voor moeder en kind, maar Maria en Jozef improviseren.
Alles loopt anders dan verwacht omdat zij allebei ingestemd hebben met een verrassend plan van God.
In deze tijd worden we vaak aangemoedigd om 'nee' te zeggen.
Je grenzen bewaken is gezond, maar hoge muren optrekken kan ook beperkend zijn.
Heb je nog genoeg ruimte om in te gaan op vragen of voorstellen die je leven een andere wending geven?
Om 'ja' te zeggen, tegen mensen en tegen God, ook als daardoor misschien alles anders loopt dan verwacht?
- Koor 'Hodie Christus natus est' (Muziek: Angelina Figus)
- Gebed voor de kerstnacht
- Lezing uit het Oude Testament Jesaja 9: 1-6
- Lied 'Wij staan aan een kribbe' (Lied 503: 1, 2 en 4) met koor
- Lezing uit het Kerstevangelie volgens Lucas 2: 1-14
- Lied: 'Eer zij God in onze dagen' (Lied 487: 1 en 2)
- Lezing uit het Kerstevangelie volgens Lucas 2: 14-20
- Lied 'Stille nacht' (Melodie Lied 483 –tekst: Erik Idema)
- Verkondiging

Kent u deze **foto**? Hij stond een paar weken terug in de NRC, deed de ronde op Instagram en hij kwam ook voorbij bij de Wereld draait door. Op zich is deze foto is echt spectaculair. Wat zien we. Een zwerver op een bankje in Birmingham. Hij heeft zijn spullen op de straat gezet, een grote zak onder zijn hoofd en hij hoopt dat het niet te koud gaat worden, zodat hij hier de nacht door kan komen.

Dat zou je denken ja. De Britse graffiti kunstenaar Banksy zag iets heel anders in dit plaatje, toen hij er langs liep. Dat is het knappe van kunstenaars, ze laten je met andere ogen kijken. Want wat deed Banksy, toen hij deze zwerver zag liggen? Hij maakte een prachtige tekening op de muur achter deze slapende zwerver. **Kijk maar.**

Banksy maakt van deze zwerver de kerstman. Tenminste aan de zwerver veranderde hij niets. Maar dat bankje werd opeens een koets. En die tas met spullen onder zijn hoofd werd zo een zak met kadootjes. Het enige wat Banksy deed was rendieren op de muur tekenen en ze met een simpele krijtstreep het bankje verbinden. En kijk: opeens zie je heel wat anders.

Banksy vertelt ons de kern van het kerstverhaal.

Nee, niet vanwege de kerstman, niet met de rendieren. Banksy vertelt ons dat het Kerstverhaal je leert, dan dingen soms anders zijn dan je verwacht. Dat je met andere ogen moet kijken om het kerstverhaal te doorgronden. Hij stelt aan ons de vraag: wat zie jij als je het kerstverhaal leest?

Zie je de machtsstructuren? Het gaat over keizer Augustus, over Quirinius – gouverneur van Israël en omstreken. Het gaat over een bevel: de keizer wil weten wie er in zijn rijk wonen. Hoe ze heten, waar ze wonen, wat ze verdienen. Handig voor zijn belastingdienst. Kille cijfers. Bureaucratische opdrachten. Je moet gewoon gehoorzamen, anders staat er een deurwaarder op de stoep. Bij onze belastingdienst gaat het nog niet veel anders.

Of zie je een heldere ster boven een stal in de velden van Bethlehem. Jozef en Maria knus tegen elkaar aan. Een kleine baby, is net in de voerbak gelegd, als er voorzichtig herders uit de buurt om het hoekje komen kijken. Vertedert door wat ze zien.

Met beide beelden, de zakelijke feiten, of de romantische kersttaferelen zou Banksy de vloer

hebben aangeveegd, denk ik. **Dit** is zijn laatste kunstwerk. Een kerststal in een hotel in Betlehem. Het hotel kijkt uit op de muur tussen Israël en de westelijke Jordaanoever. En die muur heeft Banksy als achtergrond van zijn kerststal gebruikt. De ster boven het kerstkind slaat een gat, een ster in de muur.

Wat Banksy magistraal doet is de boodschap van Kerst actualiseren door je op het verkeerde been te zetten. Natuurlijk is kerst het feest waarop je elkaar opzoekt. Het donker buitensluit door kaarsen aan te steken en kerstlichtjes aan te brengen. We doen er hier in de kerk graag aan mee.

Maar dat geldt niet voor iedereen. Die zwerver kan zo maar de kerstman zijn als je beter kijkt. Of Bijbeler gezegd: is Jezus zelf ook niet als een dakloze geboren, met de zwervers uit zijn tijd op kraamvisite. Zou je in die zwerver niet Jezus zelf kunnen ontmoeten?

En die kerststal voor de meters hoge muur die dwars door de bezette gebieden loopt? Die muur die een onneembare scheiding vormt tussen de belangrijkste plaatsen uit de Bijbel: Jeruzalem en Betlehem? Vertelt dat niet zonder woorden dat het kerstverhaal zich juist afspeelt *ondanks* de machtspolitiek van Augustus en Quirinius of wie er ook maar de baas zijn in Israël. Dat het Bijbelse verhaal juist muren doorbreekt. Dat die ster in de muur het begin is van de barsten die het kerstverhaal slaat in de muren die mensen, die *wij*, optrekken, omdat we ons dan veiliger voelen, omdat we bang zijn de ander te ontmoeten, omdat we bang zijn gekwetst te worden?

Het wonder van Kerst zien we in de houding van Jozef en Maria. Zij breken de muren af. Zij durven het aan: de dingen te laten gebeuren. Ze geven zich over aan wat hen overkomt.

Het begint al met het magistrale antwoord van Maria op de onbegrijpelijke boodschap van de Engel: “Je zult zwanger worden en een zoon baren, en je moet hem Jezus noemen.” Maria valt niet van haar stoel. Ze stuurt de engel niet weg. Ze wordt niet boos, ze vraagt zelfs geen garanties. Nee ze stelt zich open voor het wonder en ze zegt: “Laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd.” En zo gaat het ook verder in het verhaal. Maria en Jozef laten het gebeuren. Moet ik naar Bethlehem? Dan gaan we naar Bethlehem. Is het vol in de herberg? Dan zoeken we een ander plekje. Ze durven het over te geven. Alles loopt anders dan ze hadden verwacht. Ja – zeker. De schrik, schande. Het speelbal zijn van de politieke machten en de publieke opinie. Ze laten het over zich heen komen. Ze laten het gebeuren. Ze laten het over aan God: “Laat er met mij gebeuren wat U hebt gezegd.”

Wie durft dat nog?

Andere keuzes te maken? Tegen de stroom in te gaan? Voor je weet word je verkeerd begrepen, of wordt het uit zijn verband gerukt, staat het op Dumpert en ga je *viral* op de sociale media. Het is veiliger om je niet te opvallend te gedragen.

Wie durft het nog over grenzen heen te gaan? Het lijkt wel of we aan een nieuwe verzuiling zijn begonnen in onze samenleving. De boeren delen in elkaars gelijk, maar een echt gesprek met klimaatactivisten is er niet. En dus horen die ook alleen van gelijkgestemde dat ze gelijk hebben. En zo gaat het ook met jongere generaties en ouderen – *Boomers* moet ik tegenwoordig zeggen, geloof ik. Theoretisch opgeleiden en praktisch opgeleiden. Telegraaflezers en Volkskrantlezers. Iedereen hoort alleen zijn eigen mening terug en bouwt muurtjes om zichzelf of om zijn eigen groep heen. En je ontmoet dus alleen maar gelijkgestemden. De algoritmes van Facebook reguleren onze berichtenstroom zo dat we ook alleen maar berichten krijgen die in jouw eigen straatje passen.

Durven we het aan om over onze muurtjes heen te kijken?

Durven we het onbekende aan. Durven we het toe te laten? Een keer geen *nee* zeggen tegen een verassende vraag van de buurvrouw of een collega. Een keer buiten je eigen *bubbel* te kijken?

Kerst is een oproep om op die vraag ‘Ja’ te zeggen.

Omdat God over de grens kwam – naar ons toe. Omdat God het aandurft het leven te nemen zoals het is.

God durfde het aan zich over te leveren aan mensen. Geboren worden bij Jozef en Maria. Zich volstrekt afhankelijk opstellen.

Maria en Jozef – ze zeggen ‘Ja’ tegen vraag die hun leven totaal op zijn kop zet.

Zij durven het aan de wereld met nieuwe ogen te zien.

En zo stellen ze ons de vraag. Durven wij dat ook aan? De wereld met nieuwe ogen te bezien?

Het onverwachte te laten gebeuren. En maar zien water van komt?

Als dat lukt dan breken we muren af. Dan vallen heilige huisje om. Dan zie je het onverwachte. Dan wordt God geboren in je leven.

Dan wordt het kerst. Amen

- Koor: ‘When Mary Sang Her Lullaby’ (Sally DeFord)
- Gebeden
- Inzamelings van de gaven, tijdens de collecte zingt het koor
‘Joy to the World’
‘Ding Dong! Merrily on high’
- Slotlied: ‘Hoor de engelen zingen de eer’ (Lied 481) met koor
- Zegen
- Lofzang: ‘Ere zij God’
- Orgelspel